

Sygn. akt I PK 37/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa T. S.
przeciwko [...] „S.” Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością Spółce komandytowej
z siedzibą w J.
o ustalenie i sprostowanie protokołu powypadkowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 lutego 2019 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w G. Ośrodka Zamiejscowego w R.
z dnia 21 września 2017 r., sygn. akt IX Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G. - Ośrodek Zamiejscowy w R. wyrokiem z dnia 21 września 2017 r. oddalił apelację T. S. od wyroku Sądu Rejonowego w J. z dnia 28 lutego 2017 r. oddalającego powództwo o ustalenie i sprostowanie protokołu Nr [...], ustalającego okoliczności i przyczyny wypadku przy pracy.

Sąd Okręgowy uznał za prawidłowe i w pełni podzielił poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne oraz zastosowane przepisy prawa materialnego i procesowego.

W ocenie tego Sądu, brak było podstaw do zamieszczenia w pkt 4 protokołu powypadkowego stwierdzenia, że „powód przystąpił do nabijania przodka będąc przekonany, iż jego doświadczeni współpracownicy nie opuszczą swoich stanowisk pracy”. Postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, że powód przystąpił do nabijania przodka wraz z innymi pracownikami i sam dopuścił do tego, iż pracownicy w czasie nabijania otworów w ogóle na tych stanowiskach nie przebywali. Sąd odwoławczy podkreślił, że w pkt 4 protokołu powypadkowego umieszcza się wyłącznie faktyczne okoliczności przebiegu zdarzenia, a nie subiektywne odczucia i przekonania powoda. Nadto, w protokole tym odnotowany został fakt samowolnego zachowania świadka J. W., jakim było uruchomienie ładowarki bez upoważnienia.

Brak było również podstaw do zmiany treści pkt 4, który odnosił się do przebiegu udzielania powodowi pierwszej pomocy bezpośrednio po wypadku, a stwierdzenia zawarte w protokole stanowią prawdziwą i wystarczającą informację o udzieleniu powodowi pierwszej pomocy przedmedycznej.

Sąd Okręgowy uznał również, że ocena ewentualnego przyczynienia się powoda do wypadku i ewentualnego naruszenia przepisów bhp, nie podlega wpisowi w pkt 4 protokołu, albowiem nie stanowi okoliczności faktycznych przebiegu zdarzenia.

Skargę kasacyjną wniósł pełnomocnik powoda, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości.

W podstawach skargi kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 189 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został umotywowany faktem, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na uwadze, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wskazana we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podstawa (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) oznacza naruszenie przepisów prawa (materialnego lub procesowego), widoczne *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Pojęcie „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia podstaw zaskarżenia były ewidentnie zasadne bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanego stanu faktycznego. Krótko mówiąc, zadaniem skarżącego jest wskazanie takiego uchybienia i przypisanie go do konkretnego przepisu prawa.

Skarżący tak rozumianego uchybienia nie wykazał. Zważywszy na ustawową definicję wypadku przy pracy, zgodnie z którą jest nim zdarzenie nagłe wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz, którym jest uszkodzenie tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego (art. 3 ust. 1 w

związku z art. 2 pkt 13 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych; jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1376), powództwo o ustalenie wypadku przy pracy, jego okoliczności i przyczyn zmierza do ustalenia uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia u pracownika (do ustalenia szkody na osobie). Z kolei wobec treści art. 234 § 1 k.p., pracodawca ma obowiązek ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku w przewidzianym trybie (w trybie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy – Dz.U. Nr 105, poz. 870 – wydanego na podstawie upoważnienia z art. 237 § 1 i 2 k.p. i według wzoru protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy wynikającego z załącznika do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z 16 września 2004 r. w sprawie wzoru protokołu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy – Dz.U. Nr 227, poz. 2298). Obowiązek ten oznacza poczynienie ustaleń, czy przyczyną wypadku było: 1) nieprzestrzeganie przez pracodawcę przepisów dotyczących zasad bezpieczeństwa i higieny pracy lub innych przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, 2) umyślne lub wskutek rażącego niedbalstwa naruszenie przez poszkodowanego pracownika przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia oraz obowiązek ustalenia, czy stwierdzono u pracownika stan nietrzeźwości albo po użyciu środków odurzających przyczyniające się w znacznym stopniu do powstania wypadku przy pracy.

Z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika jednoznacznie, że pracownik może żądać sprostowania przyczyny wypadku wskazanej w protokole ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy (art. 189 k.p.c.). Oznacza to, że pracownik nie musi wykazywać każdorazowo i indywidualnie szczególnego interesu prawnego z art. 189 k.p.c. dla uzyskania sprostowania protokołu powypadkowego, gdyż o istnieniu takiego interesu prawnego przesądził pracodawca. Natomiast roszczenie o sprostowanie protokołu powypadkowego powinno być oddalone, gdy powód nie wykazuje, iż protokół powypadkowy, w którym uznano wypadek przy pracy, nawet ze stwierdzeniem jego umyślności czy rażącego niedbalstwa w spowodowaniu wypadku, naruszał jego interes prawny, czyli że uwzględnienie żądania pozwu zmieni sytuację prawną powoda (zob. wyrok

Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2009 r., II PK 282/08, LEX nr 687058). Ponadto przepis art. 189 k.p.c. nie obejmuje ustalania okoliczności faktycznych, te bowiem są jedynie przesłanką dla stwierdzenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1998 r., II UKN 600/97, LEX nr 35328).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy sporna była ocena prawidłowości sporządzonego przez pracodawcę protokołu powypadkowego. Natomiast poza jego granicami pozostawała ocena, że przedmiotowe zdarzenie było wypadkiem przy pracy w myśl art. 3 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Stąd też, mając na uwadze powyższe, nie można dopatrzyć się oczywistego naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 189 k.p.c.

W dalszej części, należy podkreślić, że wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów. Innymi słowy podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Natomiast ustalenia zawarte w pkt 4 (okoliczności wypadku) oraz w pkt 5 (przyczyn wypadku) protokołu powypadkowego stanowią elementy stanu faktycznego.

Pojęcie zaś "oczywistego" naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty podstaw zaskarżenia były ewidentnie uzasadnione bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanych ustaleń Sądu drugiej instancji.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznaje, że skarżący nie zdołał wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi kasacyjnej.

Dlatego też, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu orzekł z mocy art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c.